

Notitie

“Bouwstenen Omgevingsvisie Nijkerk”

1. Inleiding

1.1 Algemeen

De gemeente Nijkerk staat de komende jaren voor een aantal uitdagingen die invloed hebben op het fysieke domein. Te denken valt aan de woningbouwbehoefte, de druk op het landschap en de forse duurzaamheidsopgave (verduurzamen woningen leefomgeving en energietransitie).

De gemeente Nijkerk is daarom gestart met het opstellen van een Omgevingsvisie. Deze visie beschrijft de ontwikkelingen in de gemeente tot 2040, en heeft betrekking op wonen, werken, voorzieningen, mobiliteit, landschap en buitengebied. De gemeente Nijkerk kent een rijk cultuurhistorisch erfgoed en de drie kernen zijn omringd door prachtige landschappen. Ook duurzaamheid is een belangrijk, overkoepelend thema.

De gemeente Nijkerk streeft met deze Omgevingsvisie naar goed wonen en werken in een prettige leefomgeving, én naar een CO₂-neutrale gemeente in 2035. Om dat voor elkaar te krijgen is het belangrijk dat er nu al keuzes worden gemaakt voor de toekomst. Er zal op allerlei terreinen het nodige veranderen. Daar laat de gemeente de samenleving graag over meedenken, via gesprekken, enquêtes, interviews en bijeenkomsten.

De Omgevingsvisie van de gemeente Nijkerk gaat alle inwoners, organisaties, instellingen en bedrijven in Nijkerk aan en wordt daarom gezamenlijk met de samenleving opgesteld.

De visie wordt naar verwachting in het najaar van 2019 door de gemeenteraad van Nijkerk vastgesteld en vervangt de eerdere structuurvisie Nijkerk – Hoevelaken uit 2011.

Wanneer de gemeente Nijkerk de Omgevingsvisie compleet zou uitwerken met alle onderdelen er volledig in verwerkt, dan is hiervoor mogelijk drie jaar nodig. De urgentie en actualiteit van bovenstaande (vooral ook ruimtelijke) thema's en daarmee samenhangende keuzes vragen echter om een Omgevingsvisie op kortere termijn. Om deze reden werken we naar een eerste versie van de Omgevingsvisie waarin nog niet alle onderdelen volledig zijn uitgewerkt (zoals bijvoorbeeld publieke gezondheidszorg, veiligheid, milieu, klimaatadaptatie). Er is dus sprake van een groeidocument dat overigens goed past in de filosofie van de Omgevingswet. Op onderdelen zullen ambities worden verwoord die vervolgens weer in concrete beleidsdocumenten zullen worden verwerkt. Aangevuld met overige thema's kan bij een actualisatie een verdere verrijking van de omgevingsvisie ontstaan en werken we naar een steeds bredere en complete visie voor het gehele fysieke domein.

1.2 Procedure en planning

Op 2 november heeft de gemeenteraad een raadsinformatiebrief (kenmerk 1290142) over de omgevingsvisie ontvangen waarin onder meer is ingegaan op de planning.

De genoemde planning is qua stappen hetzelfde gebleven, alleen op enkele onderdelen een maand naar achteren geschoven. Wel zal stap 7 'bijeenkomsten per kern' ook in de nieuwe planning nog steeds voor de zomervakantie plaatsvinden.

Hieronder de in de raadsinformatiebrief genoemde stappen in het proces, waar nodig geactualiseerd:

1. Toelichting inrichting proces/participatie; 11 oktober '18
2. Gesprekstafels met deskundigen op diverse thema's; december '18 / januari '19
3. Peilen inwoners d.m.v. bijeenkomsten/gesprekken/ enquêtes – februari '19
4. Terugkoppeling uitkomsten gesprekstafels & peiling aan deelnemers gesprekstafels, college en raad, consultatie raad kaders; april '19
5. Ruimtelijke vertaling uitwerken in visie/scenario's – april '19 college – juni '19 raad
6. Bijeenkomsten per kern + buitengebied – juli '19
7. Omgevingsvisie gereed voor besluitvorming – zomer '19

In dit proces is geen rekening gehouden met een mogelijke procedure van een PlanMER. Indien een PlanMER nodig blijkt te zijn zal dit de totstandkomng van de omgevingsvisie met een half jaar vertragen.

2. Doel van de Omgevingsvisie

In de visie worden ruimtelijke keuzes gemaakt voor de toekomst waardoor het in Nijkerk goed wonen, werken en recreëren blijft. Hierbij is het eerste doel dat de gemeente een kwalitatief sterke, veilige en gezonde fysieke leefomgeving in stand houdt en versterkt. Daarnaast is het van belang deze ruimte doelmatig te beheren, te gebruiken en te ontwikkelen.

3. Bouwstenen

3.1 Procedurele en algemene bouwstenen

1. De Omgevingswet (Ow).

De Omgevingsvisie is één van de zes kerninstrumenten uit de Omgevingswet. Deze wet, die naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treedt, bevat de volgende doelstellingen en beginselen voor het opstellen van een omgevingsvisie (artikel 3.2):

- de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied, en;
- de hoofdzaken van het beleid op alle relevante terreinen van de fysieke leefomgeving

Artikel 3.3 van de Omgevingswet draagt gemeenten op in de Omgevingsvisie rekening te houden met de milieubeginselen: voorzorg, preventief handelen, bronbestrijding en de vervuiler betaalt. Deze beginselen houden in dat de gemeente maatregelen kan nemen als er gegronde redenen zijn om te vrezen dat activiteiten negatieve gevolgen kunnen hebben. Het gaat om het mogelijk maken van activiteiten in de fysieke leefomgeving waarbij zich risico's kunnen voordoen, bijvoorbeeld bij veiligheidskwesties, maar vaak ook uit oogpunt van gezondheid. In de eerste versie van de Omgevingsvisie zijn nog niet al deze onderdelen volledig uitgewerkt.

De omgevingsvisie is "vormvrij" en dient te worden opgesteld voor de invoering van de Omgevingswet. De visie is verplicht en dient te worden opgesteld voor het gehele grondgebied van de gemeente. Het is een integrale visie geldend voor de gehele fysieke leefomgeving.

2. De rol van de gemeente en de inwoners.

Deze dynamische tijd vergt een gemeentelijke overheid die voldoende ruimte laat en biedt voor particuliere initiatieven uit de samenleving: 'Veranderen door mee te bewegen'. Deze denk- en werkwijze is met 'Samen aan zet' al in gang gezet. In de Omgevingsvisie gaan we dit verbreden en uitwerken door concreet in te vullen hoe wij onze ambities en doelen willen behalen en voor welke zaken wij verantwoordelijk zijn. Op deze wijze maken wij gelijk duidelijk wat wij aan onze burgers en ondernemers overlaten. Hen nodigen wij daarom ook uit gebruik te maken van de ruimte die wij bieden. Daarbij houden wij voor ogen dat er sprake is van een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor onze fysieke leefomgeving.

In regioverband is er voor het buitengebied reeds een werkmethode ontwikkeld om aan deze denk- en werkwijze uiting en sturing te geven, namelijk de Handreiking Regionale Menukaart Gelderse Vallei. Wij onderzoeken de mogelijkheden deze werkmethode te verbreden naar ons overig gemeentelijk grondgebied.

3. De Wet ruimtelijke ordening (Wro) in combinatie met de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de Wet milieubeheer (Wmb).

Onder punt 1 is de Omgevingswet genoemd als belangrijke inspiratiebron om tot een Omgevingsvisie te komen. Strikt juridisch dient de gemeente zich echter nog te houden aan de regels uit de Wro, voor zover deze betrekking hebben op een structuurvisie.

Een structuurvisie is al in zekere zin vormvrij. Er moet slechts voldaan worden aan de eis van digitale beschikbaarheid op RO-online en aangegeven moet worden op welke wijze burgers en instanties bij de totstandkoming betrokken zijn. Uit het opstellen van een Omgevingsvisie (status Structuurvisie) vloeit mogelijk de verplichting voort tot het volgen van een m.e.r.-procedure.

De ambities in de visie moeten getoetst worden aan het Besluit milieueffectrapportage (Besluit m.e.r.). Daarmee wordt getoetst of het te nemen besluit voorziet in, of een kader vormt voor, activiteiten die (mogelijk) belangrijke nadelige gevolgen kunnen hebben voor het milieu. In de praktijk wordt daarin onderscheid gemaakt in kwantitatieve (drempelwaarden) en kwalitatieve normen. De drempelwaarden zijn af te lezen in de bijlage bij de Wmb. Indien kan worden aangetoond onder deze normen te blijven, wil dit geenszins beteken dat er geen noodzaak bestaat tot het doorlopen van een m.e.r.-procedure. Indien op voorhand niet kan worden uitgesloten dat de plannen die uit de visie voortvloeien geen negatief significant effect teweegbrengen op nabij gelegen Natura2000-gebieden, bestaat er ook een PlanMER-plicht. Er is sprake van een reële kans op de plicht tot het voeren van een PlanMER-procedure.

4. Landelijk gebied

De visie op het landelijk gebied vormt een (t.o.v. de kernen) enigszins afwijkend en op zichzelf staand afwegingskader om ruimtelijke initiatieven te beoordelen. Het landelijk gebied karakteriseert zich als een gemengd landelijk gebied met een agrarisch productielandschap en een natuurlijk landschap (Veluwe en polder Arkenheem met het randmeer). Verspreid komen veel burgerwoningen voor en overige (agrarisch-aanverwante) bedrijven. De toeristisch-recreatieve functionaliteiten van het buitengebied dragen ook bij aan het gemengde landschap. Deze functies vormen met de infrastructuur (wegen, paden en dijken) een aantrekkelijk landschap.

Recent is het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) geactualiseerd om de landschappelijke waarden en kwaliteiten van het landschap beter te bepalen, te behouden en te versterken. Het LOP geeft uitleg en handvatten om de landschappelijke waarden en kwaliteiten in stand te houden of te versterken. Het LOP is de basis om landschapsinclusief te handelen en is een hulpmiddel voor burgers en bedrijven in het buitengebied om een bijdrage te leveren aan het versterken en herkenbaarder maken van onze landschappen.

De gemeente ontwikkelt (nagenoeg) niets zelf in het buitengebied. Centraal staat het duurzaam versterken en behouden van de kwaliteit van het buitengebied. Daarnaast worden er binnen deze bouwstenen mogelijkheden geboden voor initiatiefnemers om te ontwikkelen en een bijdrage te leveren aan de kwaliteiten van het landschap.

5. Bij het opstellen van de visie dient eveneens rekening te worden gehouden met de volgende bouwstenen vanuit provincie en Rijk

- Structuurvisie Ruimte en Infrastructuur (SVIR) en het Barro (Besluit algemene regels ruimtelijke ordening);
- Omgevingsvisie Gaaf Gelderland met de geactualiseerde Omgevingsverordening (recent vastgesteld).
- Klimaatakkoord en de uitkomsten van de verschillende overlegtafels, waaronder de elektriciteitstafel met als uitkomst de Regionale Energie Strategie, de landbouw- en mobiliteitstafel.

3.2 *Bouwstenen per thema*

Inhoudelijke thema's die centraal staan in de eerste versie van de Omgevingsvisie:

1. Duurzaamheid
2. Wonen
3. Werken, economie en bedrijfsomgeving
4. Mobiliteit
5. Voorzieningen
6. Landelijk gebied

3.2.1 *Bouwstenen Duurzaamheid*

Ambitie

We willen ons in het kader van duurzaamheid richten op de fysieke verduurzaming van de leefomgeving en op de energietransitie.

Eén van de doelen van de Omgevingswet is dat gemeenten meer regie krijgen bij de energietransitie. Deze transitie is een van de grote, strategische opgaven voor een toekomstbestendig Nederland. Het realiseren van de doelstellingen uit het Klimaatakkoord van Parijs, het Energieakkoord, de Energieagenda en het Klimaatakkoord is een enorme opgave. Ook Nijkerk zelf heeft een ambitie geformuleerd: CO₂-neutraal in 2035. Op provinciaal niveau hebben we ons aangesloten bij de doelen van het Gelders Energie Akkoord. Hiermee heeft Nijkerk uitgesproken naar een klimaatneutraal Nederland te streven, uiterlijk in 2050.

De energietransitie zal de wereld veranderen. Ook in Nijkerk zien we grote veranderingen tegemoet. Er moet heel veel energie bespaard worden. Maar alleen energiebesparing, en zonnepanelen op bestaande daken, is niet voldoende om de doelstelling te halen. Het grootschalige opwekken van duurzame energie is ook in onze gemeente nodig. Zonneweides, windturbines en biomassa gaan op het platteland ruimte innemen. In de stad komen overal zonnepanelen en wellicht ook energie-opslaginstallaties. Stad en platteland zullen elkaar hard nodig hebben om de transitie waar te kunnen maken. Dit betekent dat ook de gemeente Nijkerk met burgers en stakeholders in gesprek moet over hun ideeën en wensen voor de Omgevingsvisie. Waar maken we ruimte voor woningbouw, mobiliteit en bedrijven? Waar mag een zonneweide of een windturbine komen en waar beslist niet?

De gemeente Nijkerk werkt aan dit vraagstuk samen met andere gemeentes en stakeholders binnen het samenwerkingsverband regio FoodValley. In 2019 werken gemeentes en andere stakeholders binnen FoodValley aan de Regionale Energie Strategie (RES). Deze RES leidt tot een bod aan de Rijksoverheid. Een belangrijk onderdeel van dit bod is de grootschalige opwek van duurzame energie op land: windturbines, zonneweides en grote zonnedaken. Het definitieve bod dient in de omgevingsvisie verankerd te worden.

Tegelijk is er een opgave om de gebouwde omgeving van het aardgas af te krijgen. De gemeente dient hiervoor een transitievisie warmte op te stellen. Fysiek betekent dit ten eerste een isolatieopgave. Verder moet gedacht worden aan installaties zoals warmtepompen of warmte koude opslag. Een groot deel van de warmte-opgave zal ondergronds gerealiseerd worden. Denk hierbij aan het verzwaren van de elektriciteitsnetten, het aanleggen van warmtenetten of het aanboren van aardwarmte.

Daarnaast wil de gemeente de leefomgeving gezonder en duurzamer maken. Fietsen moet worden gestimuleerd, elektrisch rijden moet worden gefaciliteerd, de inrichting van de openbare ruimte moet aangepast worden op een veranderend klimaat.

Bouwstenen voor de omgevingsvisie

- De gemeente Nijkerk heeft de ambitie om in 2035 CO₂-neutraal te zijn en in 2050 energieneutraal. Energieneutraal betekent dat alle benodigde energie binnen de eigen gemeentegrenzen wordt opgewekt.
- De bestaande gebouwde omgeving (woningen en bedrijfspanden) dient verduurzaamd te worden door te isoleren en het plaatsen van zonnepanelen op daken.
- We gaan onderzoeken of de gemeente Nijkerk de eisen voor nieuwbouw nog ambitieuzer kan inzetten dan de wettelijke eisen en de huidige kaders van de gemeenteraad.
- We willen mobiliteitsoplossingen die de verduurzaming van de leefomgeving en de gezondheid van de inwoners stimuleert. Dat betekent dat fietsen moet worden gestimuleerd door het aanleggen van een sluitend primair (snel)fietsnetwerk. Ook elektrisch rijden moet worden gefaciliteerd door het aanbieden van voldoende mogelijkheden voor het opladen van de auto's (laadpalen en benzinestations uitrusten met oplaadmogelijkheden).
- Er zullen windturbines en zonneweiden moeten worden gerealiseerd, ook binnen onze gemeente. We gaan onderzoeken waar dit kan en waar dit niet kan.
- Ontharden en vergroenen van de openbare ruimte in verband met waterberging en voorkomen van hittestress is een belangrijke opgave voor de bestaande wijken en bedrijfsterrainen, maar ook voor de nieuwbouwgebieden. Afkoppelen van het regenwater van het riool hoort hier ook bij.
- We willen groene daken op woningen, kantoren en bedrijfspanden stimuleren (bijdrage opname fijnstof en het vasthouden van hemelwater). Daarnaast willen we de ontharding van privé tuinen stimuleren. Maatregelen in dit kader zijn benoemd in het GRP (gemeentelijk rioleringsplan).

3.2.2 *Bouwstenen Wonen*

Ambitie

We willen als gemeente Nijkerk mee bouwen aan de regionale woningbehoefte en marktvraag, maar wel op een kwalitatieve wijze, passend bij de Nijkerkse schaal en de karakteristieken van het landschap (kwaliteit gaat voor kwantiteit). De opgave is om woningen te bouwen, passend bij de huidige markt. Daarbij moeten de huidige bewoners bediend worden (doorstroming), maar ook de toekomstige bewoners van onze gemeente. Waarbij we specifiek aandacht schenken aan die doelgroepen die nu moeilijk aan een woning kunnen komen. We zoeken daarom naar betaalbare woningen voor iedereen. Betaalbare woningen zowel voor de koop als ook voor de sociale huur. De verduurzaming van de woningvoorraad in relatie tot de benodigde energietransitie (zie '3.3.1 Duurzaamheid') is een belangrijk uitgangspunt bij deze nieuwbouwopgave, maar geldt eveneens voor de bestaande woningvoorraad.

Bouwstenen voor de omgevingsvisie

- We willen als gemeente Nijkerk mee bouwen voor marktvraag, maar wel op een kwalitatieve wijze, passend bij de Nijkerkse schaal en de karakteristieken van het landschap (kwaliteit gaat voor kwantiteit). Deze is naar verwachting omvangrijk (ter info: in de Regionale Ruimtelijke Visie is genoemd dat Nijkerk samen met Soest en Leusden een aandeel heeft, maar afspraken over aantallen zijn nog niet gemaakt). Bij het vaststellen van aantallen woningen en het aanwijzen van locaties gaat kwaliteit van de woonomgeving en zorgvuldige inpassing in de Nijkerkse context boven de kwantiteit. Door het toevoegen van woningen kan ook het voorzieningenniveau binnen de gemeente op peil worden gehouden.
- We hebben overigens nog een vrij grote bruto woningbouw-planvoorraad tot 2030 (circa 3100 woningen). Hiermee kunnen we voorlopig in de behoefte van woningen voorzien. Voor de lange(re) termijn, na 2030, zijn wel nieuwe locaties nodig. We geven richtingen aan om ook in de woningbehoefte op de lange termijn te kunnen voorzien. Daarbij gaat inbreiding boven uitbreiding, maar het duiden van uitleglocaties is noodzakelijk.

- We zetten in op behoud van de kwaliteit van ons buitengebied. Om het buitengebied te sparen (dan wel ruimte te bieden voor opgaven op het vlak van duurzaamheid en recreatie) willen we daarom mogelijkerwijs meer inzetten op compacte woonmilieus met een belangrijk aandeel gestapelde woningbouw en/of hoogbouw. Locaties voor hoogbouw zijn bespreekbaar. Hierbij denken we in eerste instantie aan binnenstedelijke locaties (bijvoorbeeld nabij het station) en locaties langs de snelweg of het spoor.
- We richten ons op onderscheidende en aansprekende woonmilieus met woningtypes passend bij de woonbehoefte van verschillende doelgroepen.
- We willen een balans creëren tussen vraag en aanbod, door doorstroming en wooncarrières te stimuleren. Daarbij sturen we op afname van de wachtlijsten en betaalbaarheid van woningen.
- Opgave is de bouw van voldoende sociale huurwoningen.
- We streven naar betaalbare woningen voor iedereen.
- We stimuleren innovatieve woonvormen en soms ook tijdelijke woonconcepten en contractvormen.
- Er zijn voldoende woningen voor jongeren/ kwetsbare personen met een ondersteuningsvraag om in hun woningbehoefte te voorzien.
- Er zijn voldoende woningen voor ouderen met een zorg- en ondersteuningsvraag in hun eigen woonomgeving.
- We willen de leefkwaliteit vergroten middels het stimuleren van ontharding en vergroening van (bestaande) wijken en buurten.
- We richten onze aandacht op de verduurzaming van de woningen in particulier eigendom.
- Samen met woningcorporaties werken we wijkgericht aan verduurzaming.

3.2.3 *Bouwstenen Werken, Economie en Bedrijfsomgeving*

Ambitie

Een vitale economie is belangrijk voor het leven in Nijkerkerveen, Hoevelaken, Nijkerk en het buitengebied. Wij bieden inwoners de kans om mee te doen in de samenleving, de welvaart neemt toe en er is draagvlak voor maatschappelijke en economische voorzieningen. Wij zetten er vol op in dat inwoners en ondernemers in staat zijn om in hun eigen inkomen te voorzien via werken en ondernemen. De verwachting is dat de werkgelegenheid (en de bijbehorende mobiliteit, zie '3.3.4 Mobiliteit') nog verder zullen toenemen de komende jaren. Die groei wil het gemeentebestuur verantwoord faciliteren. Wij houden hierbij rekening met enerzijds de ambities van inwoners en ondernemers en anderzijds met de beperkingen die een goede ruimtelijke inpassing van de groei vraagt (ook hier geldt dat kwaliteit voor kwantiteit gaat). Ook moet er aandacht zijn voor klimaatadaptatie. Het gemeentebestuur zet zich in voor een aantrekkelijk vestigings- en werkklimaat voor bedrijven met veel aandacht voor innovatie en circulariteit, zowel in de bedrijfsvoering als ook in de ketens die men samen vormt. Het gemeentebestuur streeft een gezonde arbeidsmarkt na met plek voor iedereen, zowel jongeren, ouderen als mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarvoor stimuleren wij een betere aansluiting en samenwerking tussen het onderwijs en het bedrijfsleven. Speerpunt de komende jaren is de verdere ontwikkeling van het FoodProductionCluster als Nijkerks speerpunt in de samenwerking binnen de regio FoodValley, met specifiek de opzet van de FoodAcademy Nijkerk (FAN) als één van de focusambities.

Bouwstenen voor de omgevingsvisie

- Wij faciliteren en stimuleren het bedrijfsleven en onderwijs bij het profileren van de gemeente Nijkerk als FoodProductionCluster binnen de regio FoodValley;
- Wij blijven investeren in een aantrekkelijke binnenstad van Nijkerk, in het winkelcentrum Paasbos en de dorpskernen van Hoevelaken en Nijkerkerveen;
- Wij ondersteunen een breed aanbod op het gebied van recreatie en toerisme. De verbinding tussen het Randmeer en de binnenstad van Nijkerk krijgt een impuls;

- Via de regionale samenwerking binnen de regio's FoodValley en Regio Amersfoort dragen wij bij aan economische structuurversterking, onder meer door het maken van regionale afspraken over en/of samenwerken binnen het domein van: Werklocaties, Kantoren, Wonen, Duurzaamheid, Economie, Landschaps- en natuurontwikkeling en Mobiliteit/Vervoer;
- Wij formuleren in de Omgevingsvisie Nijkerk de ruimtelijk-economische ambities voor de middellange termijn;
- Wij zetten als gemeente in op verbetering van het vestigings- en werkklimaat voor bedrijven. Daartoe verbeteren wij in samenwerking met de belanghebbenden waar mogelijk en financieel haalbaar de harde voorwaarden zoals ligging, bereikbaarheid (ook met het OV) en uitbreidingsruimte, maar ook de zachte voorwaarden zoals de aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt, innovatie en netwerken/gebiedssamenwerking;
- Wij doen onderzoek naar de noodzaak tot en mogelijkheden voor uitbreiding van werklocaties en ruimte voor ondernemen, in combinatie met de noodzakelijke maatregelen tot revitalisering en herstructurering van bestaande werklocaties om redenen van duurzaamheid en zorgvuldig ruimtegebruik. Wij stemmen daarbij af in de regio en met de provincie op basis van de bestaande afspraken.

3.2.4 Bouwstenen Mobiliteit

Ambitie

Op het gebied van mobiliteit zal er veel veranderen de komende jaren, niet in de laatste plaats omdat de mobiliteitsbehoefte naar verwachting verder zal toenemen. Dat willen we gestroomlijnd en op een duurzame wijze faciliteren. De gemeente Nijkerk zet in op een goede bereikbaarheid, duurzame mobiliteit en verkeersveiligheid. Daarvoor is een integraal mobiliteitsbeleid nodig: de invloed van economische, ruimtelijke, politieke en technologische ontwikkelingen op mobiliteit worden hierin meegenomen, evenals de onderlinge samenhang tussen vervoermiddelen (ketenmobiliteit).

Vanuit het oogpunt van onder andere gezondheid, duurzaamheid, kosten, veiligheid, recreatie en onderwijs is het aantrekkelijk de fiets als vervoermiddel te stimuleren. De inrichting van het primaire fietsnetwerk zal daarvoor aangepast en uitgebreid (zodat een volwaardig fietsnetwerk ontstaat). Daarnaast is het openbaar vervoer (OV) een belangrijke schakel in de duurzame mobiliteit. Het OV moet aantrekkelijk, snel en goed bereikbaar zijn, als waardevol en duurzaam alternatief voor de auto.

Het gebruik van elektrisch rijden moet worden gestimuleerd. Voor nieuwe vormen van vervoer staan we open, maar naast de bovenstaande traditionele (te verduurzamen) mobiliteitsvormen, zien we in de regio niet snel nieuwe vormen van vervoer onze kant op komen.

Bouwstenen voor de omgevingsvisie

- De gemeente wil inzetten op het gebruik van de fiets. Daarom moeten we een compleet en veilig fietsnetwerk aanleggen door ontbrekende schakels aan te pakken. De snelheidsverschillen op fietspaden door de e-bike, speedpedelec en andere nieuwe fietspadgebruikers zijn hierbij een aandachtspunt.
- Voor het OV is het van belang om oog te hebben voor de verplaatsing van deur-tot-deur (ketenmobiliteit). Een integrale aanpak met specifieke aandacht voor de treinstations en een hogere frequentie van de treinen.
- In verband met de stimulans van het (gemakkelijk) gebruik van het OV worden de busroutes nader bestudeerd op logische en snelle routes. Tevens wordt onderzocht of, mede gezien de ambitie van de Rijksoverheid om op de treinverbinding tussen Amersfoort en Zwolle meer een metro-achtig systeem te realiseren, een station bij Corlaer interessant is om op te nemen in het OV-netwerk en zo ja, of dit haalbaar is.
- Voor het autoverkeer is vooral de bereikbaarheid een punt van aandacht. Voor het omliggend hoofdwegenet staan grote projecten op de planning. Het is belangrijk het sluipverkeer te ontmoedigen (voor de wegen rond het centrum van Nijkerk is de doorstroming op de N301

belangrijk. Rondom Hoevelaken speelt de problematiek van sluipverkeer vanwege het vermijden van verkeersdrukte op de A1). Zowel het beter benutten van de bestaande infrastructuur als nieuwe infrastructuur zijn denkrichtingen waarlangs dit te bereiken is. In dit kader wordt nadrukkelijk onderzocht of de realisatie van een oostelijke ontsluiting tussen de Berencamperweg en de Barneveldseweg gewenst, zo niet noodzakelijk is.

- Verduurzaming van het bestaande wagenpark is een speerpunt. Stimulatie op bezit van elektrische auto's en deelautobezit zijn hierbij van belang. Daarbij hoort ook dat wordt voorzien in de noodzakelijke faciliteiten in de vorm van laadpalen, en dergelijke.

3.2.5 Bouwstenen Voorzieningen

Ambitie

We willen ons als gemeente richten op de kernwaarden verbinding, aandacht, persoonlijke ontwikkeling en vitaliteit. Een breed en gevarieerd aanbod van voldoende en kwalitatief goede voorzieningen op het gebied van sport, maatschappelijke functies, onderwijs en zorg zijn daarbij een voorwaarde en onontbeerlijk. We streven naar een evenwichtige spreiding van deze voorzieningen over de gemeente, rekening houdend met de diversiteit van de drie kernen. Daarbij zetten we ons in voor verduurzaming van ons maatschappelijk vastgoed. Verder stimuleren we het gebruik van de openbare ruimte als ruimte om te recreëren, te bewegen, te spelen en te ontmoeten.

Bouwstenen voor de omgevingsvisie

- De Nota maatschappelijk vastgoed 2013-2025, de Sportnota 2013-2025 en het Integraal huisvestingsplan primair en voortgezet onderwijs 2019-2035 geven de belangrijkste beleidsuitgangspunten voor het maatschappelijk vastgoed.
- Uitgangspunt is dat voorzieningen optimaal worden benut en waar mogelijk ook multifunctioneel worden gebruikt.
- Wij investeren in de basisaccommodaties zoals deze benoemd zijn in de Nota maatschappelijk vastgoed. De niet-basisaccommodaties laten we over aan particuliere initiatieven en de eigen verantwoordelijkheid van verenigingen of maatschappelijke organisaties.
- Als gemeente hebben we vooral een regierol. Beheer en exploitatie van maatschappelijke voorzieningen brengen we zoveel mogelijk onder bij een exploitant, maatschappelijke organisatie of bij verenigingen indien zij zelf verantwoordelijkheid willen nemen.
- Bij de realisatie van nieuwe woonwijken wordt tevens gekeken naar de behoefte aan maatschappelijke voorzieningen, zodat deze een plek kunnen krijgen.
- We bevorderen een gezonde leefstijl van inwoners, onder andere door de omgeving meer uitnodigend te maken om te bewegen en te ontmoeten.
- Bij schoolgebouwen en andere basisaccommodaties wordt aan de hand van de economische levensduur bepaald of vervanging of renovatie nodig is. Daarbij streven we vanuit duurzaamheid naar energieneutraliteit/BENG en, waar mogelijk, gasloze gebouwen.

3.2.6 Bouwstenen Landelijk gebied

Ambitie

Het landschap vormt een van de meest kenmerkende en beeldbepalende pijlers van de Nijkerkse identiteit. Het landschap binnen onze gemeente -met het palet van polderweidelandschap in het westen naar de heideontginningen aan de oostzijde van de gemeente- moet gekoesterd worden. Voorgaande thema's en bijbehorende ontwikkelingen zullen ten dele in het landschap ingepast moeten worden. We ontkomen er niet aan om delen van het landschap te gebruiken voor (nieuwe) ontwikkelingen. Voorwaarde is dat dat steeds op zorgvuldige wijze wordt afgewogen of de ontwikkeling nodig is en, zo ja, wellicht dat er een inbreidingslocatie kan worden gevonden. Indien de ontwikkeling toch buiten de kernen moet plaatsvinden dan wordt deze op een kwalitatieve wijze

ingepast in het landschap. Het recent vastgestelde Landschapsontwikkelingsplan is daarbij een belangrijk document. Het biedt handvatten voor het maken van keuzes en richtlijnen om uitbreidingslocaties met respect voor de landschappelijke en cultuurhistorische waarden goed in te passen. Waardevolle (cultuurhistorische) landschappen en/of natuurgebieden worden waar mogelijk ontzien van de programmatische druk vanuit wonen, werken, mobiliteit en energietransitie.

Hieronder zijn de bouwstenen te vinden waarbinnen ontwikkeling kan plaatsvinden met behoud van de kwaliteiten van het landschap (kwaliteit boven kwantiteit). Onder welke voorwaarden kan ontwikkeling plaatsvinden en hoe ontwikkelt het landschap zich in de toekomst?

Bouwstenen voor de omgevingsvisie

1. beleidskaders, zoals:
 - Bestemmingsplan Buitengebied (recent vastgesteld) en enkele kleinere bestemmingsplannen, zoals Bestemmingsplan Hulkestein;
 - Landschapsontwikkelingsplan of LOP (geactualiseerd en recent vastgesteld);
 - Beeldkwaliteitsplan (BKP) buitengebied (i.o.);
 - Cultuurhistorie (Archeologie/Monumenten) met de cultuurhistorische waardenkaart;
 - Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP);
2. overige bouwstenen:
 - Ontwikkelingen zijn duurzaam, dat wil zeggen dat er sprake moet zijn van balans tussen ecologische, sociale en economische belangen.
 - Ontwikkelingen voegen kwaliteit toe; groei op basis van kwaliteit in plaats van kwantiteit; kwaliteit kan onder andere inhouden dat uit wordt gegaan van het behouden en (regionaal) versterken van de verscheidenheid van de verschillende cultuur- en natuurlandschappen (cultuurhistorie en ruimtelijke kwaliteit) met behulp van het LOP en het BKP voor het buitengebied en van het verbeteren en versterken van de biodiversiteit.
 - Voldoende ruimte voor de landbouw om te kunnen voldoen aan wettelijke eisen uit deze sector en de ambities die samenhangen met de kringlooplandbouw; dat wil zeggen dat rekening moet worden gehouden met en er respect moet zijn voor de kwaliteiten van landschap, cultuurhistorie en natuur. Een goede kwaliteit van de leefomgeving in het buitengebied houdt ook in dat gezondheid en veiligheid uitgangspunt voor ontwikkelingen zijn en gewaarborgd zijn.
 - Agrarische ondernemers worden ondersteund bij bedrijfsverandering/verplaatsing en/of beëindiging van de bedrijfsvoering.
 - Behoud en versterking van bestaande natuurgebieden is van belang, in het bijzonder voor het versterken van de biodiversiteit (waaronder soortenmanagement, bijenprojecten, bloemrijke akkerranden).
 - Het buitengebied biedt naast de ruimte voor de agrarische en natuurfunctie ook ruimte voor het versterken van of nieuwe vormen van recreatie (klompenpaden, fietspaden en bijbehorende informatievoorziening zoals borden) en energietransitie, mits deze laatste structureel bijdragen aan de lokale of regionale klimaatdoelstellingen.
 - Landbouwgronden kunnen een rol spelen bij noodzakelijke opgaven om een overstap te realiseren van fossiele brandstoffen naar duurzame energiebronnen; energietransitie (zonne-energie (zonnevelden maar ook panelen op daken en schuren), windenergie en biomassa) en klimaatadaptatie; meer wateropvang(reservoirs) en bijbehorende afvoer (afname versterking in stedelijk gebied t.b.v. afname hittestress).
 - Ondernemers en initiatiefnemers treden over hun (bouw)plannen met omwonenden in gesprek met respect voor elkaar (dialogo).